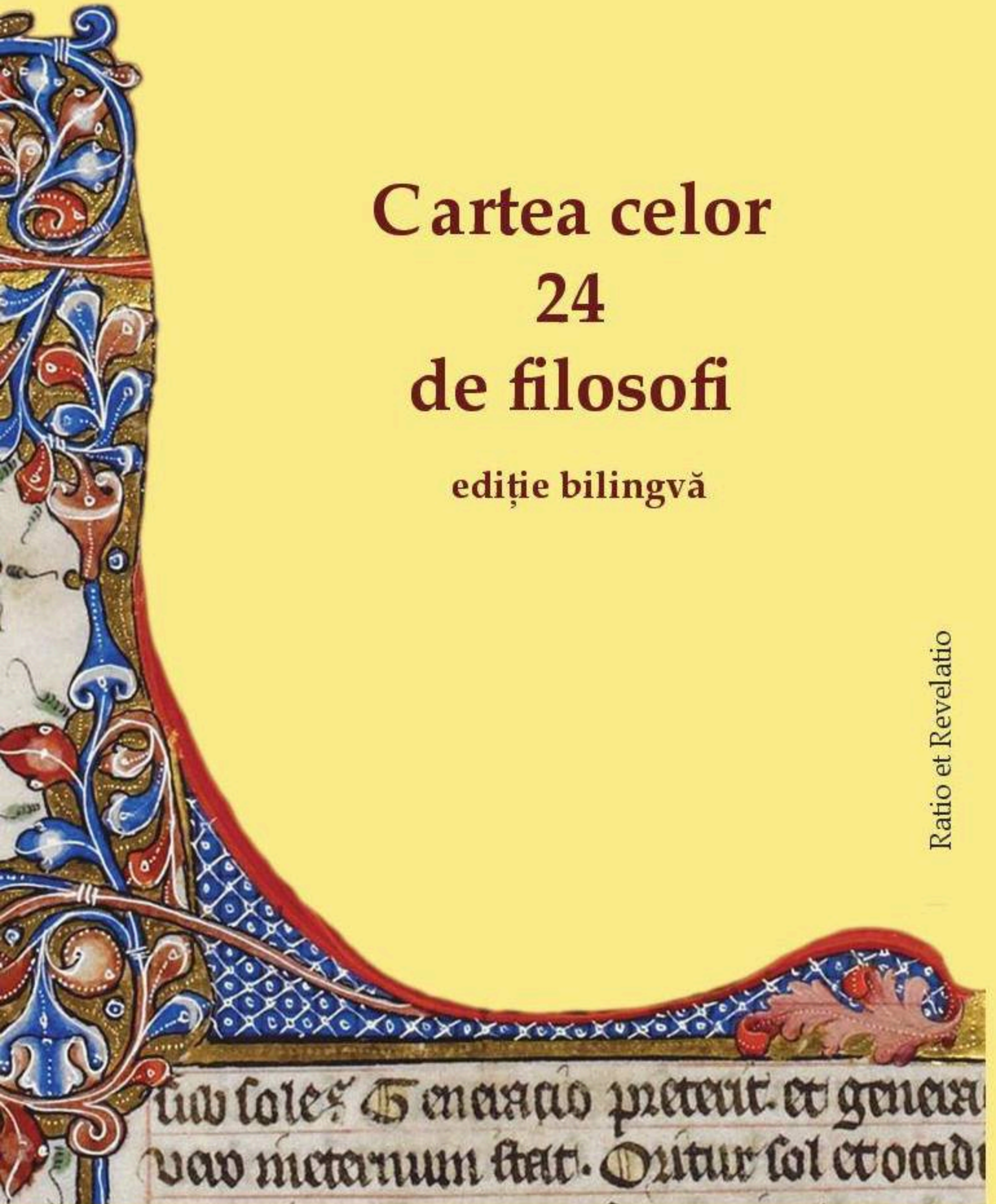

Ce este Dumnezeu?

Cartea celor
24
de filosofi

ediție bilingvă

Ratio et Revelatio

tuus solis? Generatio preterit et generatio
vno metamum stat. Oritur sol et occidit

RATIO MEDIAEVALIA

Colecția **Ratio** este îngrijită de Florin George Călian

Seria **Mediaevalia** este îngrijită de Antoaneta Sabău

**Cartea celor
24
de filosofi
(Liber XXIV philosophorum)**

ediție bilingvă

Traducere din limba latină,
note și comentarii de
Daniel Coman

Editura Ratio et Revelatio
Oradea
2015

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Cartea celor douăzeci și patru de filosofi / trad., note,
comentarii și studiu: Daniel Coman ; red.: Antoaneta Sabău și
Otniel-Laurean Vereș. - Oradea : Ratio et Revelatio, 2015
Bibliogr.

ISBN 978-606-8680-10-1

I. Coman, Daniel, filosofie (trad. ; pref.)

III. Sabău, Antoaneta (red.)

IV. Vereș, Otniel (red.)

11/12

Foto coperta I: Manuscris Royal 1 E IX f. 163v Solomon, detaliu

Copyright © 2015

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau rețele de calculatoare cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului sau deținătorilor drepturilor de autor reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal sau civil, în conformitate cu legile în vigoare.

www.ratioet revelatio.com

Cuprins

Notă introductivă.....	9
Prologus.....	18
Propositio I.....	18
Propositio II.....	18
Prolog.....	19
Propoziția I.....	19
Propoziția II.....	19
Propositio III.....	20
Propositio IV.....	20
Propositio V.....	20
Propoziția III.....	21
Propoziția IV.....	21
Propoziția V.....	21
Propositio VI.....	22
Propositio VII.....	22
Propoziția VI.....	23
Propoziția VII.....	23
Propositio VIII.....	24
Propositio IX.....	24
Propoziția VIII.....	25
Propoziția IX.....	25
Propositio X.....	26
Propoziția X.....	27
Propositio XI.....	28
Propositio XII.....	28
Propositio XIII.....	28
Propoziția XI.....	29
Propoziția XII.....	29
Propoziția XIII.....	29
Propositio XIV.....	30

Propositio XV.....	30
Propositio XVI.....	30
Propoziția XIV.....	31
Propoziția XV.....	31
Propoziția XVI.....	31
Propositio XVII.....	32
Propositio XVIII.....	32
Propositio XIX.....	32
Propoziția XVII.....	33
Propoziția XVIII.....	33
Propoziția XIX.....	33
Propositio XX.....	34
Propositio XXI.....	34
Propoziția XX.....	35
Propoziția XXI.....	35
Propositio XXII.....	36
Propositio XXIII.....	36
Propoziția XXII.....	37
Propoziția XXIII.....	37
Propositio XXIV.....	38
Propoziția XXIV.....	39
Note.....	41
<i>Liber 24 philosophorum</i> – Studiu comparativ al celor două variante de text existente: Laon, Bibliothèque municipale, 412, vs. „forma comună”	67
Glosar de termeni latini.....	123
Bibliografie.....	127

Notă introductivă

Pentru ei, filosofii greci nu au avut decât părți ale Logosului, în timp ce creștinii sînt în posesia Logosului însuși [...].

Pierre Hadot, *Ce este filosofia antică*, (trad. rom., Polirom, 1997) p. 56

Cartea celor 24 de filosofi este un opuscul anonim, alcătuit din douăzeci și patru de definiții ale lui Dumnezeu, fiecare definiție fiind urmată de un scurt comentariu. Prologul ne prezintă textul ca pe un rezultat al unor întâlniri cu caracter programatic, în care filosofii și-au propus să cerceteze *ce este Dumnezeu*. Răspunsul oferit în primele două propoziții, *Dumnezeu este monada care naște monadă și care reflectă în sine o unică ardoare și Dumnezeu este o sferă infinită al cărei centru este pretutindeni, iar circumferința nicăieri*, este cel care a cunoscut difuziunea cea mai largă în Evul Mediu latin, găsind un mediu prielnic receptării și dezvoltării sale. Mai mult, textul a influențat întreaga gândire renașcentistă și modernă, cu efecte vizibile în teoria cosmologiei și a metafizicii: de la Cusanus, cel dintîi care respinge concepția medievală a Universului ordonat și finit, trecînd prin textele lui N. Copernic și ale lui G. Bruno, care desăvîrșesc revoluția științifică prin expunerea teoriei heliocentrice și a spațiului infinit, pînă la afirmarea infinitismului universului pascalian ce „înspăimîntă”¹ subiectul, definițiile din *Cartea celor 24 de filosofi* sînt cele ce au însoțit în permanență schimbarea de paradigmă privitoare la lume, precum un fir al Ariadnei.

Cu toate acestea, istoria textului nu este deloc una lipsită de ambiguitate și evenimente obscure provocate de diversitatea formelor asumate, de lipsa unui titlu unic și precis și de multiplicitatea atribuirilor.

¹ În esul său, *Pascal's Sphere*, J. L. Borges subliniază faptul că ediția critică *Tourneur* (Paris, 1941) a textului pascalian *Pensées* reconstruiește cea de-a doua propoziție din *Cartea celor 24 de filosofi*, analizînd ezitățile și corecturile efectuate de Pascal însuși în manuscris, în următorul sens: „[Realitatea] este o sferă *înspăimîntătoare*, al cărei centru este pretutindeni, iar circumferința nicăieri”.

Diversitatea formelor. Sînt cunoscute cel puțin patru forme textuale ale *Cărții celor 24 de filosofi* care au circulat în mediul latin începînd cu prima jumătate a sec. al XIII-lea pînă în prima parte a sec. al XIV-lea. Conform tradiției manuscrise, într-o primă formă, întîlnită în șase dintre manuscrisele ce ni s-au transmis, sînt conținute cele douăzeci și patru de definiții ale lui Dumnezeu, însoțite de un comentariu și precedate de un prolog; cea de-a doua formă, prezentă în alte șase manuscrise, cuprinde prologul împreună cu definițiile urmate, fiecare, de cîte două comentarii. Alte nouă manuscrise conțin numai definițiile, în timp ce o a patra formă este păstrată numai într-un manuscris de început de sec. XIII și conține definițiile și cel de-al doilea comentariu².

Diversitatea titlurilor. Textul apare în manuscrise sub diverse titluri ce reflectă caracterul axiomatic (definiții, propoziții, maxime, reguli), paternitatea textului – *Liber Hermetis cum commento*, *Liber de Sapientia philosophorum* –, sau una dintre temele majore tratate în acest opuscul (cauza primă, monada, Dumnezeu, esența divină) – *Liber de prima causa*³. Clasicul titlu, *Liber viginti quattuor philosophorum*, sub care ne-a rămas cunoscut opusculul, este atestat pentru prima dată la Meister Eckhart, în *Expositio Libri Genesis*: „*Et hoc est quod Libro 24 philosophorum dicitur: ‚Deus est totus in quolibet sui‘; et iterum: ‚Deus est sphaera infinita, cuius centrum ubique est et circumferentia nusquam‘; et rursus: ‚Deus est sphaera, cuius tot sint circumferentiae, quot*

² Françoise Hudry menționează că nu poate fi vorba despre o dezvoltare etapizată și progresivă a textului *Cărții celor 24 de filosofi*, cele patru variante de text cunoscînd o circulație relativ scurtă (sfîrșit de sec. XIII, început de sec. XIV) și în concomitență (F. Hudry, „Introduction”, cap. I, pp. 15-16, în *Le livre des XXIV philosophes*, Ed. Jerome, Grenoble, 1989).

³ Titlurile corespund, în ordinea enumerării lor, textului conținut în manuscrisele Paris, Bibl. nat. lat. 6319; Paris, Bibl. nat. lat. 15888; Cambridge, University Library Ii.1.29, analizate de F. Hudry, *Le „Liber XXIV philosophorum” et le „Liber de causis” dans les manuscrits*, în *AHDLMA* 67, Paris, 1992, pp. 63-88.

sunt puncta”’. – „Și aceasta este ceea ce e spus în Cartea celor 24 de filosofi: ‚Dumnezeu este în întregime în ale sale’ (III); și din nou: ‚Dumnezeu este o sferă infinită al cărei centru este pretutindeni, iar circumferința nicăieri’ (II); și în cele din urmă: ‚Dumnezeu este sfera care are atâtea circumferințe câte puncte are’ (XVIII)”⁴.

Diversitatea atribuirilor. În ciuda scurtei perioade în care s-a bucurat de un real interes, la confluența sec. al XIII-lea și al XIV-lea, textul cunoaște o multiplă atribuire: unele manuscrise subordonează textul anticilor precum Empedocle sau Proclus, altele îl atribuie lui Alain de Lille, în timp ce majoritatea manuscriselor îl propun drept autor al textului pe Hermes Trismegistul. Faptul că Hermes Trismegistul apare drept autorul textului în cazul mai multor manuscrise (8 manuscrise din 22) nu este deloc întâmplător. Chiar dacă Sfântul Augustin, în *De civitate Dei*, VIII, 23-26, îl condamnă pe Trismegistul drept idolatru, în mentalul creștin medieval va domina mărturia lui Lactantius despre Trismegistul, care îl prezintă drept înțeleptul ce „a scris cărți, în mare număr, privitoare la cunoașterea lucrurilor divine, în care afirmă măreția unicului și supremului Dumnezeu și face referire la el cu aceleași cuvinte folosite de noi (creștinii): Dumnezeu și Tată”⁵; el „a cercetat aproape întreg adevărul”⁶. Atributele conferite de Lactantius lui Hermes Trismegistul au rolul de a-l apropia pe cel din urmă de imaginea profetului evreu sau a scriitorului inspirat al textelor creștine, cu diferența majoră că profetul sau scriitorul inspirat primesc într-un mod supranatural adevărul despre care urmează să mărturisească, pe când Trismegistul are parte de aproape aceeași experiență a adevărului, dar accesat pe cale naturală, rațional.

⁴ Meister Eckhart, *Expositio Libri Genesis*, LW I, n. 155, în Alain de Libera, Edouard Wéber, Émilie zum Brunn, *L'œuvre latine de Maître Eckhart*, CERF, Paris, 1984, p. 440. Vezi și M. Eckhart, *Sermones et lectiones super Ecclesiastici*, LW II, n. 20; *Expositio Libri Sapientiae*, LW II, n. 90; *Expositio Libri Exodi*, LW II, n. 35 și n. 51.

⁵ Lactantius, *Divinarum Institutionum*, I, 6, PL 6, Migne, p. 139.

⁶ *Idem*, IV, 9, p. 469.

Moștenirea lactanțiană privitoare la Hermes Trismegistul a provocat dezbateri serioase între teologi, dezbateri în care paternitatea *Cărții celor 24 de filosofi* atribuită lui Hermes va fi apărată sau repudiată în funcție de înțelegerea primei propoziții din text: *Deus est monas monadem gignens, in se unum reflectens ardorem – Dumnezeu este monada care naște monadă și care reflectă în sine o unică ardoare*. Dacă în această propoziție este implicată relația interioară divinității, adică dogma Trinității, și dacă dogma Trinității, conform principiului afirmat de Chiril al Alexandriei⁷, reluat de Petrus Lombardus, nu poate fi obținută în mod adecvat prin cercetarea *vestigiiilor*, „*căci cunoașterea Trinității nu poate sau nu a putut fi dobândită suficient prin contemplarea lucrurilor create fără revelația doctrinei sau a inspirației interioare*” (s.n.), urmează că „*acei filosofi antici au văzut adevărul ca prin întuneric și de departe, eșuând în contemplarea Trinității precum magii lui Faraon în cel de-al treilea semn*”⁸. Într-adevăr, propoziția I a fost interpretată în acest sens în majoritatea cazurilor în care a fost preluată și discutată. Singurul care raportează această propoziție la actul creației lumii este Toma din Aquino: „*ceea ce spune Trismegistus, ‘monada a generat monadă și în sine însăși și-a reflectat căldura’, nu trebuie pus în legătură cu generarea Fiului sau cu provenirea Duhului Sfânt, ci cu crearea lumii, pentru că un singur Dumnezeu a creat o singură lume din dragoste față de sine*”⁹.

Însă între *acei filosofi antici* este inclus și Hermes Trismegistul, numit de Augustin *egipteanul*, iar Lactantius ne spune despre el că era numit de egipteni Thoth,

⁷ Chiril al Alexandriei, *In Johannem*, în *Sancti patris nostri Cyrilli archiepiscopi Alexandrini in d. Ioannis evangelium. Accedunt fragmenta varia necnon tractatus ad Tiberium diaconum duo*, ed. P. E. Pusey, vol. I, 1872, p. 7.

⁸ Petrus Lombardus, *Libri IV Sententiarum, Liber I et II, Liber I*, Dist. III, Cap. I, tom. I, secunda editio, ex Typographia Collegii S. Bonaventurae, 1916, p. 33

⁹ Toma din Aquino, *Summa Theologica*, Ia, q. 32, art. 1, Polirom, Iași, 2009, p. 316, trad. coord. Alexander Baumgarten.

detaliu prin care Lactanțiu realizează plasarea lui Hermes în anterioritatea celor șapte înțelepți ai Antichității grecești. În aceste condiții, rămân două posibilități în care dificultatea ridicată de conjuncția principiului insuficienței rațiunii în cunoașterea misterului Trinității și oferirea acestui privilegiu unuia dintre *filosofii antici*, mai precis lui Hermes, poate fi soluționată: transformarea mitului prin plasarea „celui de trei ori mare” în era creștină, spre exemplu la Alexander de Hales: „*etsi Trismegistus intellexit propria personarum, cum dixit: 'Monas monadem genuit' etc., quod hoc habuit non per naturalem rationem, sed per doctrinam vel inspirationem*” – „*totuși Trismegistul a înțeles ceea ce este propriu fiecărei persoane, când a spus: 'Monada a generat monadă' etc., dar aceasta nu a fost dobândită prin rațiunea naturală, ci prin doctrină sau inspirație*”¹⁰. Expresia *per doctrinam vel inspirationem* este indicatorul convertirii lui Trismegistul, în cursul istoriei, din categoria *filosofilor antici* în cea a cunoscătorilor *sacrei doctrine*, fiindcă expresia utilizată de Alexander este vădit preluată din *Sentiințele* lui Lombardus, care o opunea cunoașterii dobândite prin actul contemplării lucrurilor, caracteristic *filosofilor antici*.

Cea de-a doua soluție propune negarea oricărei relații între posibilitatea cunoașterii misterului Treimii și actualizarea acestei cunoașteri prin rațiune, urmînd de aici și respingerea autorității hermetice asupra *Cărții celor 24 de filosofi*. Numai Albert cel Mare, în două rînduri, face dovada unui spirit critic și reacționează împotriva autorității hermetice asupra textului *Cărții celor 24 de filosofi*. Primul text aduce împreună *Cărtea celor 24 de filosofi* și *Cartea despre cauze*, pentru a respinge orice posibilitate de interpretare a primei propoziții în sensul generării inter-Treimice, cu atît mai mult cu cît cunoașterea Treimii este imposibilă unui filosof păgîn: „*cu privire la cele atribuite lui*

¹⁰ Alexander de Hales, *Summa theologica*, tractatus introductorius, Q. 2, Cap. 3, Ed. Quaracchi, I, 1924, p. 19, col. 2; Discuția este prezentă și dezvoltată în același sens cu aceeași concluzie și la William de Auxerre, *Summa aurea*, III, tr. 12, c. 8, q. 1, Paris-Grottaferrata, 1986, p. 236.

Mercur Trismegistul (ceea ce nu poate fi găsit în acea carte¹¹), a zis el: 'Monas monadem genuit, et in se reflexit ardorem'. Și aceasta pentru a explica, s-a spus, că Tatăl indivizibil naște pe Fiul indivizibil și își reflectă asupra propriului Fiu iubirea, care este Duhul Sfânt, care purcede de la Tatăl spre Fiul. [...] Trebuie să răspundem acelora că citarea din Trismegistul a fost inventată. Și dacă un filosof a zis așa, el a înțeles că din Unul vine numai Unul, și că Unul care vine din Unul se întoarce spre cel dintâi prin iubirea și dorința propriei ființe, cum arată Liber de causis¹².

În urma acestei respingeri, în *Comentariul la Cartea Sentințelor*, I, Albert propune drept autoritate a textului *Cărții celor 24* pe Alain de Lille: „Trebuie spus acelora că eu nu știu cine a fost acest Trismegistus. Și eu cred că această carte este fictivă, pentru că toate câte i se atribuie eu le-am găsit într-o carte a magistrului Alain [de Lille], care stabilește unele propoziții generale cărora le adaugă un comentariu¹³. Cartea lui Alain de Lille, la care face referire Albert, este *Regulae theologicae* în care este citată pentru prima dată o propoziție din *Cartea celor 24 de filosofi*. Este vorba de propoziția I, *Monas gignit monadem, et in se suum reflectit ardorem*, urmată de un comentariu care aparține lui Alain de Lille. În fapt, Alain de Lille citează și propoziția II: *Deus est sphaera intelligibilis cuius centrum est ubique, circumferentia nusquam*, căreia îi acordă un text separat în *Sermo de sphaera intelligibili*¹⁴.

Am realizat prezenta versiune ca membru în

¹¹ Se cunoaștea numai *Asclepius*. Abia Renașterea descoperă întregul *Corpus Hermetic*, prin traducerile lui Marsillio Ficino la cererea lui Cosimo de Medici, vezi Frances A. Yates, *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition*, Routledge, London, 2002.

¹² Albertus Magnus, *Summa theologiae*, I, tr. III, Q. 13, în *Opera omnia*, Borgnet, Paris, 1894, p. 60.

¹³ Albertus Magnus, *Commentarii in 1 libri Sententiarum*, dist. III, art. 18, col. 2, în *Opera omnia*, Borgnet, Paris, 1893, p. 114.

¹⁴ Alain de Lille, *Sermo de sphaera intelligibili*, în Marie-Thérèse d'Alverny, *Alain de Lille. Textes inédits*, Vrin (Études de philosophie médiévale 52), Paris, 1965, pp. 297-306.

cadrul programului de cercetare CNCS PN-II-ID-PCE-2012-4-0272, coordonat de doamna Monica Brînzei și în cadrul programului de studii masterale de Filosofie Antică și Medievală al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj, coordonat de Alexander Baumgarten. Am primit numeroase sugestii de traducere din partea doamnei Antoaneta Sabău, în calitate de redactor editorial. Le mulțumesc celor trei pentru dialogul științific pe care l-am purtat ca precedent al prezentei apariții.

**Cartea celor
24
de filosofi
(Liber XXIV philosophorum)**

Prologus

Congregatis viginti quattuor philosophis, solum eis in quaestione remansit: „quid est Deus?“. Qui communi consilio datis indutiis et tempore iterum conveniendi statuto, singuli de Deo proprias proponerent propositiones sub definitione, ut ex propriis definitionibus excerptum certum aliquid de Deo communi assensu statuerent.

Propositio I.

DEUS EST MONAS MONADEM GIGNENS, IN SE UNUM REFLECTENS ARDOREM.

Haec definitio data est secundum imaginationem primae causae, prout se numerose multiplicat in se, ut sit multiplicans acceptus sub unitate, multiplicatus sub binario, reflexus sub ternario. Sic quidem est in numeris: unaquaeque unitas proprium habet numerum, quia super diversum ab aliis reflectitur.

Propositio II.

DEUS EST SPHAERA INFINITA CUIUS CENTRUM EST UBIQUE, CIRCUMFERENTIA NUSQUAM.

Haec definitio data est per modum imaginandi ut continuum ipsam primam causam in vita sua. Terminus quidem suae extensionis est supra ubi et extra terminans. Propter hoc ubique est centrum eius, nullam habens in anima dimensionem. Cum quaerit circumferentiam suae sphaericitatis, elevatam in infinitum dicet, quia quicquid est sine dimensione sicut creationis fuit initium est.

Prolog¹

În timpul uneia dintre întâlniri a celor douăzeci și patru de filosofi², acestora le-a rămas de investigat numai „ce este Dumnezeu?”. Apoi, printr-o hotărîre comună, au fost date perioade de răgaz și a fost decis timpul cînd se vor întîlni din nou. Fiecare dintre ei urma să își expună propozițiile proprii sub forma unei definiții³ despre Dumnezeu, pentru a stabili, printr-un asentiment comun, ceva sigur despre Dumnezeu, selectat din definițiile proprii.

Propoziția I⁴.

DUMNEZEU ESTE MONADA CARE NAȘTE MONADĂ ȘI CARE REFLECTĂ ÎN SINE O UNICĂ ARDOARE⁵.

Această definiție este dată potrivit cu reprezentarea⁶ cauzei prime⁷, în măsura în care se multiplică numeric în sine, astfel încît cel care multiplică să fie luat drept unitate, cel care a fost multiplicat – drept binar, iar cel care a fost reflectat – drept ternar. Tot astfel este în cazul numerelor: fiecare unitate are un număr propriu, fiindcă asupra diversului <ea> este reflectată prin celelalte <numere>⁸.

Propoziția II⁹.

DUMNEZEU ESTE O SFERĂ INFINITĂ¹⁰ AL CĂREI CENTRU ESTE PRETUTINDENI, IAR CIRCUMFERINȚA NICĂIERI.

Această definiție este dată de modul reprezentării cauzei prime¹¹ înseși, în viața sa, drept ceva continuu. Într-adevăr, limita extensiunii sale este dincolo de <orice> loc și în afara a ceea ce limitează. Din cauza aceasta, centrul ei este pretutindeni, iar în suflet nu are dimensiune. Cînd <cineva> caută circumferința sfericității ei, va zice că a fost ridicată spre infinit¹², fiindcă orice este fără dimensiune este precum a fost începutul¹³ creației.

Propositio III.

DEUS EST TOTUS IN QUOLIBET SUI.

Haec definitio data est secundum considerationem essentiae divinitatis in sua simplicitate. Cum non sit aliquid ipsi resistens, ipsa simul ubique tota ens, et etiam similiter super et extra ubique, non distrahitur defectu virtutis alicuius in ipsa deficientis, nec stat terminata virtute alieni dominantis.

Propositio IV.

DEUS EST MENS ORATIONEM GENERANS, CONTINUATIONEM PERSEVERANS.

Haec definitio dicit vitam propriam secundum rationes diversas ipsius essentiae deitatis. Numerat enim se genitor gignendo; genitura vero verbificat se quia gignitur; adaequatur vero per modum continuationis qui se habet spirando.

Propositio V.

DEUS EST QUO NIHIL MELIUS EXCOGITARI POTEST.

Haec definitio data est a fine. Unitas vero finis est et perfectio. Quod ergo sonat hoc, bonum est, et quanto magis, tanto magis bonum. Gaudium ergo veritatis omnis essentiae sua vita est, vita quidem omnis ab unitate, haec autem ab interiori indivisione. Quanto igitur magis unum, tanto magis vivit. Sua unitas summa est.

Cartea celor 24 de filosofi este un opuscul anonim, alcătuit din douăzeci și patru de definiții ale lui Dumnezeu, fiecare definiție fiind urmată de un scurt comentariu. Prologul ne prezintă textul ca pe un rezultat al unor întâlniri cu caracter programatic, în care filosofii și-au propus să cerceteze *ce este Dumnezeu*. Răspunsul oferit în primele două propoziții, *Dumnezeu este monada care naște monadă și care reflectă în sine o unică ardoare și Dumnezeu este o sferă infinită al cărei centru este pretutindeni, iar circumferința nicăieri*, este cel care a cunoscut difuziunea cea mai largă în Evul Mediu latin, găsind un mediu prielnic receptării și dezvoltării sale. Mai mult, textul a influențat întreaga gândire renașcentistă și modernă, cu efecte vizibile în teoria cosmologiei și a metafizicii: de la Cusanus, cel dintâi care respinge concepția medievală a Universului ordonat și finit, trecând prin textele lui N. Copernic și ale lui G. Bruno, care desăvârșesc revoluția științifică prin expunerea teoriei heliocentrice și a spațiului infinit, pînă la afirmarea infinitismului universului pascalian ce „însăimîntă” subiectul, definițiile din *Cartea celor 24 de filosofi* sînt cele ce au însoțit în permanență schimbarea de paradigmă privitoare la lume, precum un fir al Ariadnei.

